

Αθήνα, 26 Απριλίου 2004
Αρ. πρωτ. : 3690.04.2.1

Χειριστής :
Καλλιόπη Στεφανάκη
Τηλ. : 2107289626
Φαξ : 2107289643

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
Υπόψη Προϊσταμένου Δ/σης κ. Δ. Μητρόπουλου
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – ΑΘΗΝΑ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΥΒΟΙΑΣ
Υπόψη Διευθυντή
Αρεθούσης 144
341 00 ΧΑΛΚΙΔΑ

Αξιότιμε κύριε Προϊστάμενε, Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, σύμφωνα με τις κατά τον νόμο 3094/2003 αρμοδιότητές του, παρέλαβε και ερευνά την αναφορά δεκαέξι αλλοδαπών αιτούντων άσυλο, και συγκεκριμένα των S.J., M.A., H.H., F.N. Z., I. U., E. M., M. H., A. J., F.A. S., Z.K. και J. A., υπηκόων Αφγανιστάν και των κκ. M. A. M. H., A. J. B., A. J., S. D. και H. Y., παλαιστινιακής καταγωγής. Η αναφορά (αρ. πρωτ. 3690/26.2.2004) υπεβλήθη στον Συνήγορο του Πολίτη δια της πληρεξουσίου δικηγόρου τους κ. Μ. Τ. Οι ως άνω αλλοδαποί φέρονται κρατούμενοι στην Κάρυστο συνεπεία επιβολής των μέτρων της διοικητικής απέλασης και κράτησης και ζητούν από τον Συνήγορο του Πολίτη τον έλεγχο νομιμότητας αυτών των μέτρων, καθώς, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους, τους επιβλήθηκαν, ενώ είχαν ήδη υποβάλει αιτήματα ασύλου. Για την περίπτωση των προαναφερόμενων αλλοδαπών, όπως προκύπτει από τον φάκελο της αναφοράς, έχουν ήδη αποσταλεί προς τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης επιστολές (α) του Προέδρου του Ελληνικού Τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας (11.2.2004), (β) της Συντονίστριας της Νομικής Υπηρεσίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους Πρόσφυγες (24.2.2004) και (γ) των εκπροσώπων έξι έγκριτων μη κυβερνητικών οργανώσεων (Διεθνής Αμνηστία, Δίκτυο Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών, Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ιατρικό Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων, Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες και Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων) (27.2.2004).

Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τους ισχυρισμούς των αναφερόμενων, οι ως άνω αλλοδαποί αποτελούσαν μέρος της ομάδας εικοσιέξι (26) παράνομα εισερχομένων στην

Ελλάδα αλλοδαπών, οι οποίοι ναυάγησαν στα ανοιχτά της Καρύστου στις **29.1.2004**. Με τη συνδρομή κλιμακίου της Διεθνούς Αμνηστίας, επικεφαλής του οποίου ήταν δικηγόρος της οργάνωσης, οι δεκαέξι από αυτούς υπέβαλαν αιτήματα ασύλου στις **31.1.2004**, τα οποία παραλήφθηκαν από το Αστυνομικό Τμήμα Καρύστου. Στις 9.2.2004, και χωρίς να έχει υπάρξει προηγούμενη ενημέρωση της πληρεξούσιας δικηγόρου, γνωστοποιούνται σε αυτήν από το Α.Τ. Καρύστου οι εξής ενέργειες της Διοίκησης : (α) στις **30.1.2004** απεστάλη στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης πρόταση προσωρινής κράτησης και έκδοσης απόφασης απέλασης, (β) την ίδια ημερομηνία, **30.1.2004**, η Αστυνομική Διεύθυνση Ευβοίας εξέδωσε αποφάσεις προσωρινής κράτησης, σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. του ν.2910/2001, δίνοντας στους αλλοδαπούς προθεσμία **48 ωρών** για να προβάλλουν τις αντιρρήσεις τους και, τέλος, (γ) στις **2.2.2004** η Αστυνομική Διεύθυνση Ευβοίας εξέδωσε αποφάσεις απέλασης και κράτησης, σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 3 του ίδιου νόμου. Σύμφωνα με πληροφορίες που παρείχε στον Συνήγορο του Πολίτη η πληρεξούσια δικηγόρος των αλλοδαπών, οι αναφερόμενοι συνεχίζουν να τελούν υπό κράτηση μέχρι, προφανώς, να εξαντλήσουν το προβλεπόμενο από τον νόμο τρίμηνο (δηλαδή μέχρι 30.4.2004).

Ενόψει των ανωτέρω ισχυρισμών και υπό την προϋπόθεση ότι οι ημερομηνίες στις οποίες φέρονται να έλαβαν χώρα οι ενέργειες της Διοίκησης είναι ακριβείς και για τους δεκαέξι αναφερόμενους αλλοδαπούς αιτούντες άσυλο, ο Συνήγορος του Πολίτη προβληματίζεται ως προς τη νομιμότητα των από 2.2.2004 αποφάσεων απέλασης και κράτησής τους που εξέδωσε η Αστυνομική Διεύθυνση Ευβοίας, για τους παρακάτω λόγους :

1. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 2910/2001 *περί εισόδου και παραμονής αλλοδαπών στην Ελληνική Επικράτεια*, το οποίο καθορίζει το πεδίο εφαρμογής του εν λόγω νόμου, «*οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν έχουν εφαρμογή στις ακόλουθες κατηγορίες προσώπων, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις αυτού : α.....β.....γ. στα πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτηση ασύλου για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα κατά την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης του 1951.*» Η ρύθμιση αυτή του νόμου *περί αλλοδαπών*, είναι σύμφωνη με το γράμμα και το πνεύμα της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 *περί του καθεστώτος των προσφύγων*, ιδίως όσον αφορά την επιβολή του μέτρου της απέλασης, καθώς τα άρθρα 32 και 33 της Σύμβασης απαγορεύουν την απέλαση και επαναπροώθηση των προσώπων, τα οποία εμπίπτουν στην προστασία της, με εξαίρεση μόνο τις περιπτώσεις όπου, για σοβαρούς λόγους, τα πρόσωπα αυτά είναι επικίνδυνα για την ασφάλεια της χώρας. Έτσι, π.χ. η απέλαση αναγνωρισμένου πρόσφυγα του οποίου ανακλήθηκε το καθεστώς, πραγματοποιείται με την ειδική διαδικασία που προβλέπεται στο Π.Δ. 61/1999 (άρθρο 6) και όχι με τις διατάξεις του νόμου *περί αλλοδαπών*. Εξάλλου, σε συμφωνία με τη Σύμβαση, το άρθρο 1 του Π.Δ. 61/1999 προβλέπει ότι, μέχρι την οριστική κρίση ενός αιτήματος ασύλου, δεν επιτρέπεται η καθ'οιονδήποτε τρόπο απομάκρυνση του αιτούντος από τη χώρα. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι για τον νομοθέτη του νόμου 2910/2001 είναι σαφές ότι τα ζητήματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο ρυθμίζονται από ειδική νομοθεσία και, για τον λόγο αυτόν, εξαιρούνται ρητά από τις ρυθμίσεις που αφορούν γενικά το καθεστώς αλλοδαπών.

Ενόψει των ανωτέρω, η επιβολή του μέτρου της διοικητικής απέλασης, όπως αυτή ρυθμίζεται στο άρθρο 44 του Ν.2910/2001, σε αιτούντα άσυλο, δεν είναι σύμφωνη με τις επιταγές της διεθνούς και ελληνικής έννομης τάξης. Τούτο ισχύει όχι μόνο ως προς το σκέλος της εκτέλεσης της απόφασης απέλασης, αλλά και ως προς το σκέλος της έκδοσής της, με αποτέλεσμα η αναστολή εκτέλεσης που χορηγείται, να μην θεραπεύει το ελάττωμα της αρχικής διοικητικής πράξης. [Όπως προκύπτει από την παράγραφο 3 της υπ' αριθ. πρωτ. 6634/2/1393/1/β/2.2.2004 απόφασης διοικητικής απέλασης και κράτησης του κ. Ζία ΚΗΑΙΠ, ενός από τους 16 αναφερόμενους, η οποία έχει εκδοθεί από την Αστυνομική Δ/ση Ευβοίας και είναι συνημμένη στον φάκελο της αναφοράς, αναστέλλεται η εκτέλεση της πράξης της απέλασης μέχρι οριστικής κρίσης του αιτήματος ασύλου]. Ως προς το σκέλος της εκτέλεσης του μέτρου και, κατά συνέπεια, της απομάκρυνσης του αιτούντος, δεν τίθεται ζήτημα, ενόψει της ρητής απαγόρευσης (βλ. παραπάνω άρθρο 1 του Π.Δ. 61/1999). Αλλά και ως προς το σκέλος της έκδοσης της απόφασης απέλασης, αυτή παρουσιάζεται προβληματική

ενόψει της έλλειψης νόμιμης βάσης, καθώς δεν μπορεί να στηριχθεί στο άρθρο 44 του Ν. 2910/2001, αφού από την εφαρμογή του εξαιρούνται ρητά οι αιτούντες άσυλο. Κατά συνέπεια, η υποβολή αιτημάτων ασύλου από τους δεκαέξι αλλοδαπούς στις 31.1.2004 αποτελεί λόγο ακυρότητας των σε μεταγενέστερο χρόνο (2.2.2004) εκδοθεισών αποφάσεων απέλασης.

2. Όσον αφορά το ζήτημα της διοικητικής κράτησης των αναφερομένων αιτούντων άσυλο, αυτή δεν μπορεί να στηριχθεί στη νομοθετική πρόβλεψη για την κράτηση των αλλοδαπών στους οποίους έχει επιβληθεί το μέτρο της διοικητικής απέλασης κατ'άρθρο 44 του Ν.2910/2001. Πέραν του γεγονότος ότι οι αιτούντες άσυλο αποκλείονται ρητώς από το πεδίο εφαρμογής του Ν.2910/2001, η ακυρότητα των αποφάσεων απέλασης συμπαράσφρει και τις αποφάσεις κράτησης, στο μέτρο που αυτές εκδίδονται μόνο ενόψει της εκτέλεσης του διοικητικού μέτρου της απέλασης. Πράγματι, η διοικητική κράτηση αποτελεί εξαιρετικό μέτρο διοικητικού καταναγκασμού, το οποίο επιβάλλεται νομίμως μόνο όταν είναι αναγκαίο για την επίτευξη κάποιου νόμιμου σκοπού, στην προκειμένη περίπτωση του σκοπού της απέλασης (βλ. Γνωμοδότηση υπ' αριθ. 2/1993 του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου σχετικά με τη διάρκεια της κράτησης), και εφόσον πληρούνται, βέβαια, οι άλλες νόμιμες προϋποθέσεις, δηλαδή, η κρίση περί επικινδυνότητας για τη δημόσια τάξη του υπό απέλαση προσώπου ή η κρίση του ως υπόπτου φυγής (παρ. 3 του άρθρου 44). Συνεπώς, εφόσον ως προς τους αιτούντες άσυλο απαγορεύεται ρητώς κάθε μέτρο απομάκρυνσής τους από τη χώρα, άρα και η απέλασή τους (βλ. παραπάνω υπό 1), η κράτησή τους ενόψει απέλασης δεν είναι νόμιμη και η επίκληση του άρθρου 44, παρ. 3, ως νόμιμης βάσης για την κράτησή τους δεν ευσταθεί. Ωστόσο, όπως προκύπτει από την προαναφερόμενη απόφαση διοικητικής απέλασης και κράτησης του κ. Ζ. Κ., στο άρθρο 44 –ανεπιτυχώς- βασίζει η Αστυνομική Διεύθυνση την επιβολή του μέτρου της διοικητικής κράτησης.

Ως προς το γενικότερο ζήτημα της επιβολής περιοριστικών της ελευθερίας μέτρων σε πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτημα για αναγνώρισή τους ως πρόσφυγες σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων, τις εγγυήσεις που πρέπει να τηρούνται και τους λόγους που εξαιρετικά θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην επιβολή τους, ενόψει της κρισιμότητας του ζητήματος αλλά και της ανεπάρκειας του υφιστάμενου εθνικού νομοθετικού πλαισίου, ο Συνήγορος του Πολίτη επιφυλάσσεται να επανέλθει με νεότερο έγγραφο του.

3. Ο Συνήγορος του Πολίτη αμφισβητεί, με βάση τα προαναφερόμενα, τη νομιμότητα εφαρμογής του άρθρου 44 του Ν.2910/2001 στην υπό εξέταση περίπτωση των 16 αιτούντων άσυλο. Ανεξάρτητα όμως από αυτό, ζήτημα τίθεται και ως προς την ορθότητα της εφαρμογής. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην προαναφερόμενη απόφαση απέλασης του κ. Ζ.Κ., αλλά και στην απόφαση προσωρινής κράτησής του (αριθ. πρωτ. 6634/2/1393-1 α/30.1.2004) της ίδιας Αστυνομικής Διεύθυνσης, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 44 παρ. 3, στον υπό προσωρινή κράτηση αλλοδαπό δόθηκε προθεσμία 48 ωρών για να εκφράσει τις αντιρρήσεις του ενόψει της έκδοσης απόφασης απέλασης και κράτησης. Το γεγονός της υποβολής αιτήματος ασύλου στις 31.1.2004, εντός, δηλαδή, της προθεσμίας των 48 ωρών που τους είχε τεθεί για την υποβολή αντιρρήσεων, αποτελεί από μόνο του ενέργεια η οποία στοιχειοθετεί, περισσότερο ίσως από ο,τιδήποτε άλλο, αντίρρηση για την έκδοση απόφασης απέλασης για λόγο παράνομης εισόδου, στο μέτρο που ο αιτών άσυλο δεν επιτρέπεται να απελαθεί και στο μέτρο που η υποβολή αιτήματος ασύλου αιτιολογεί, καταρχήν, την παράνομη είσοδο. Ωστόσο, από την απόφαση απέλασης προκύπτει ότι η Αστυνομική Διεύθυνση δεν θεώρησε την υποβολή αιτήματος ασύλου ως αντίρρηση κατά της απέλασης και κράτησης, καθώς βεβαιώνει, στην παρ. 7, ότι δεν υποβλήθηκαν αντιρρήσεις ενόψει της απόφασης απέλασης εντός της προθεσμίας.

Ενόψει των προαναφερομένων και υπό την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία που αφορούν τους 16 αναφερόμενους αλλοδαπούς είναι παρόμοια με εκείνα που προκύπτουν από τα αντίγραφα των διοικητικών αποφάσεων σε βάρος του κ. Ζ.Κ., ο Συνήγορος του Πολίτη σας καλεί, κύριε Προϊστάμενε και κύριε Διευθυντά, να προβείτε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να ανακληθούν οι αποφάσεις απέλασης και κράτησης οι οποίες εκδόθηκαν σε χρόνο μεταγενέστερο από τον χρόνο υποβολής του αιτήματος ασύλου και να αρθούν όλες οι έννομες συνέπειές τους, όπως η εγγραφή στον Κατάλογο Ανεπιθύμητων Αλλοδαπών συνεπεία αυτών των αποφάσεων απέλασης. Επίσης, στο μέτρο που οι ενδιαφερόμενοι δεν έχουν ακόμα αφεθεί ελεύθεροι λόγω παρέλευσης του τριμήνου, να εξετάσετε το ενδεχόμενο να αφεθούν ελεύθεροι, καθώς προκύπτει ότι η κράτησή τους στερείται νόμιμης βάσης. Ευχαριστώντας σας για τη συνεργασία και αναμένοντας ενημέρωση για τις ενέργειές σας,

Με τιμή

Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση :

Προς τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης
Κύριο Γιώργο Βουλγαράκη
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – ΑΘΗΝΑ

ΑΡΧΗΓΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
Κύριο Φώτη Νασιάκο
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – ΑΘΗΝΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
Τμήμα Ασύλου
Π. Κανελλοπούλου 4
101 77 – ΑΘΗΝΑ

Αστυνομικό Τμήμα Καρύστου
340 01 ΚΑΡΥΣΤΟΣ

ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΟΥ ΟΠΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
Γραφείο Αθήνας
Ταυγέτου 23 Παλαιό Ψυχικό
154 52 ΑΘΗΝΑ

Δικηγόρο Μ. Τ.
C/o Διεθνής Αμνηστία
Φαξ : 210 3638016